

Vladimír ŠTĚDRÝ

JAK SE STALO ČESKOSLOVENSKO SATELITEM SOVĚTSKÉHO SVAZU

● K 15. výročí
bolševisace
Československa
25. února 1948.

Vladimír ŠTĚDRÝ

Jak se stalo Československo satelitem Sovětského svazu.

(K 15. výročí bolševisace Československa 25. února 1948.)

EDICE "ETAPA" sv. 1.

1963.

Vydalo Sdružení Čsl. exulantů v Chicagu.

Předmluva.

Autor této brožury opustil Československo krátce po nacistické okupaci a od března 1939 žil v Anglii, kde v květnu 1941 dobrovolně vstoupil do čs. armády. Konec války jej zastihl na Středním Východě, odkud se koncem léta vrátil domů.

Za svého pobytu v Londýně měl autor příležitost sledovat zblízka dění v Benešově exilové vládě a jako dočasný příslušník čs. vojenské mise v Teheraně byl svědkem návratu této vlády přes Moskvu do Košic a do Prahy. Jestliže v této brožuře cituje z prací Benešových nejbližších spolupracovníků i událostí, které mu byly osobně známy, pak tak činí nejen proto, aby mu nemohla být vytknuta neobjektivnost, nýbrž také z toho důvodu, že tyto citáty jsou nejpřesvědčivějším svědectvím chyb a omylů, kterých se Beneš a jeho vláda dopustila a které vedly k opětovnému zotročení českého a slovenského lidu. Autorovi jde především o dokumentaci Benešovy politiky v Londýně od r. 1940, v Moskvě r. 1945 a v Československu od května 1945 až do února 1948. Předcházejících, dnes již všeobecně známých událostí a dřívější politické činnosti dr. Beneše se dotýká jen pokud je třeba a pokud to dovoluje rozsah brožury.

Od pádu první republiky byl autor v Londýně svědkem dělení národa Benešovou skupinou národních socialistů, která tvořila jádro jeho pozdější vlády. Byl to nejsmutnější zjev exilu a opakuje se i v této diaspoře. Od r. 1939, kdy Benešova kamarila vytvořila tzv. "Československý Národní Výbor", uznaný 21. července 1940 Velkou Británií za prozatímní čs. vládu, začalo třídění národa na "lid Benešovi věrný" a na domnělé "fašisty", stejně tedy jako

komunisté ještě dávno před válkou dělili dělníky na "uvědomělé" a "sociálfašisty". Toto třídění bylo Benešovou skupinou prováděno záměrně a vytrvale. Potupné označování všech příslušníků bývalých zásadně protikomunistických stran za "fašisty" a "kolaboranty" bylo jimi šířeno slovem i písmem po veškeré cizině a připravovalo půdu k Benešově později smutně proslulé "revoluční retribuci". Tato podlá propaganda byla ovšem ze všech sil podporována i komunisty. Měla za hlavní účel svalit na bývalé (v "Protectorátě" zakázané) občanské strany vinu za debakl Benešovy zahraniční politiky, před jejíž sovětofilskou koncepcí po léta varovaly.

V každém demokratickém státě je oposice považována za nezbytnou část parlamentní vlády. V exilu považoval Beneš jakoukoliv oposici za sakrilegium, a proti těm, kdož dříve kritisovali jeho zahraniční politiku doma, byla vyhlášena (a provedena) vendetta. (Na žádost Benešovy vlády byl v Anglii žalářován dokonce i bývalý šéfredaktor národně socialistického deníku "A-Zet" dr. Emil Synek, poněvadž se odvážil veřejně kritisovat počínání Benešovy vlády.)

Zuřivá nenávist Benešova a jeho spolupracovníků se soustřeďovala především na představitele Čs. Republikánské strany. Po návratu do Prahy, v květnu 1945, aplikoval Beneš na sebe prerogativ vládců "princeps legibus solutus" (vladař nepodléhá zákonům), zatím co "agrárníci" byli postaveni mimo zákon a bezohledně persekvováni. — Uvádět všechny zločiny spáchané Benešovou Národní frontou" a přičítací se zásadám demokracie i občanským zákonům se vymyká rozsahu této dokumentace. Budiž pouze poznamenáno, že jeden z "také žáků" T. G. Masaryka si po útěku před komunisty zpět do Londýna po celý rok netroufal podepisovat své programy, vysílané Rozhlasem svobodné Evropy v Mnichově, svým pravým jménem vědom si nespravedlnosti, které doma napáchal ve jménu "Národní fronty."

K charakteristice Benešovy povahy a poměrů v jeho okolí ještě těchto několik vět. President T. G. Masaryk, za jehož žáka a samozřejmého "následníka" se Beneš považoval, a jehož odkazu slíbil věrnost aniž ji projevil, hlásal "odrakouštění". Češi a Slováci měli vyrůstat v dokonalé demokraty a přestat se klanět před "majestátem". Avšak Beneš, který téměř po tři desetiletí rozhodoval o československé zahraniční politice, byl vlastní mocí zkorumpován až do "majestátnosti". Je jistě příznačné, že již v Sezimově Ústí, kde Beneš měl svou soukromou rezidenci, nazývali obyvatelé Zdeňka Fierlingera, pozdějšího velvyslance v Moskvě, "miláčkem Páně", poněvadž jej tak často vidali v Benešově společnosti. Když autor, který nenáležel k Benešově klice, požádal koncem války vyššího vládního úředníka o přiděl tiskárenského papíru, o který byla v Anglii veliká nouze, aby mohl vydat svou knihu, první otázka zněla, zdali v oné knize nestojí nic proti "Duchu svatému". Tím "Duchem svatým" byl míněn Beneš.

Na jedné přednášce v Mnichově na podzim 1962 vzpomínal poslanec Wenzel Jaksch, býv. předseda německé strany sociálně demokratické v ČSR, že, chtěl-li něco v Praze prosadit, **musil** k Benešovi. Ministr a později president Beneš — to byl majestát.

Kdo se mu dovedl zalichotit, říkat mu, co si přál slyšet, byl v milosti; kdo mu odporoval, byl označen za "fašistu".

Benešova domněle znamenitá zahraniční politika se neosvědčila ani před ani po Mnichovu. Jeho totalitní demokracie, zavedená ve znovu "osvobozeném" Československu, trvala pouhých 33 měsíců a únorová krise mezi komunisty a jejich partnery v "Národní frontě" ji pohřbila během 120 hodin. Namísto "fašistů" byli tentokráte hnáni na pranýř komunisté, t.j. bývalí spojenci, partneři. Ovšem, že to byli komunisté, kteří zbolševisovali Československo. Avšak — kdo jim rovnal cestu?

Beneš se ještě během války spojil se Stalinem věda, že se Stalin těsně před válkou spojil s Hitlerem. Československé drama bylo především důsledkem tohoto spojení. Člověk diplomacií tak protřelý a všemi informačními medií disponující jako Beneš měl vědět, s kým má co činit, s kým se spojuje. Stalinovi se mohlo podařit obelstít Američana Roosevelta; nikdy se mu nemělo podařit obelstít Evropana Beneše, obestřeného nimbem neomylnosti v politických věcech. Avšak žádná umělá svatozář neučiní ještě ze sochy svatého. Kdo je politicky činný, musí také nést odpovědnost za svou politiku.

Ve jménu demokracie umlčoval Beneš nejkrutějším způsobem opozici; ve jménu pravdy došlo k ubíjení nevinných, aby pravdu nemohli projevít; **ve jménu pravdy je proto třeba říci, že Edvard Beneš, oslepený touhou po moci za každou cenu, uvedl národ do otroctví a bídy.**

PŘES MOSKVU DOMŮ.

Početná skupina cestujících, která 14. března 1945 o půl páté odpolední přistála na britském letišti u Teheranu, vzbudila v hlavním městě Persie mimořádnou pozornost. Představovala, až na několik ministrů, kteří zůstali v Anglii, československou exilovou vládu, vracející se s dr. Edvardem Benešem v čele z Londýna přes Moskvu do Československa (ČSR). Po oficiálním uvítání se dr. Beneš, který původně měl být hostem u čs. vyslance J. M. Kadlece, na radu svého osobního lékaře dr. Klingera, usídlil v hotelu Durband nedaleko letního sídla zesnulého šacha Rezi Pahlevi v Tedžrišu, kam jej následovali také jeho nejbližší spolupracovníci.

V "Durbandu" došlo druhého dne k prvním rozhovorům Benešovým se **Zdeňkem Fierlingerem**, tehdejší čs. velvyslancem v Moskvě, který, provázen generálem **Heliidorem Pikou** (1), náčelníkem tamní čs. vojenské mise, přijel exilové vládě vstříc.

V kruzích této vlády se sice vědělo, že Fierlinger je Sovětům silně nakloněn, avšak v Teheranu ještě nikdo netušil, jak významnou úlohu bude zanedlouho hrát v tragedii ČSR, která, osvobozena v květnu 1945 z područí nacistického Německa se v únoru 1948 stala pouhým satelitem Sovětského svazu. Beneš byl sice před Fierlingerovou neloyálností včas varován, avšak tehdejší velvyslanec u Kremlu náležel k jeho nejdůvěrnějším přátelům a zůstal na svém místě (2).

Obrat ve Fierlingerově politice se stal zjevný, když byl po napadení Sovětského svazu nacisty po druhé jmenován velvyslancem a poslán do Ruska. **Hubert Ripka** (3), tehdejší státní ministr v ministerstvu zahraničí Benešovy vlády v Londýně, o něm napsal:

"Jakmile se znovu dostal do Moskvy, Fierlinger s neuvěřitelným cynismem zradil důvěru, kterou mu prezident věnoval. Náš velvyslanec záhy vystihl, že mu bude prospěšnější sledovat své vlastní cíle a zcela ignoroval instrukce Beneše a jeho vlády v Londýně. Řídil se pouze směrnicemi Klementa Gottwalda (generál, tajemníka Komunistické strany Československa [KSČ]), žijícího tehdy v Moskvě a jeho jediným přáním bylo zalíbit se sovětské vládě."

Jan Stránský (4) si z oné doby zaznamenal, že:

"Fierlinger se stále méně považoval za služebníka své vlády a stále více se stával oddaným otrokem oné, u které byl akreditován. Ve svých názorech na současnou a budoucí politickou situaci se Fierlinger stále více ztotožňoval s názory čs.-komunistických emigrantů v Moskvě. Stával se 'sovětštější než Sověty' a když byl na podzim roku 1944 vyzván vládou k návratu do Londýna, aby vysvětlil svou neloyalnost, vymluvil se na špatný zdravotní stav. Bylo to zřejmě vypovězení poslušnosti . . . Žádná vláda nemohla tolerovat takové počínání . . . Na neštěstí se Beneš domníval, že se tato záležitost musí projednat 'diplomatičtěji' . . . obával se, že by si Sověty, kterým Fierlinger tak oddaně sloužil, mohly jeho odvolání vysvětlit jako příznak nedůvěry čs. vlády . . ."

Beneš výstrah nedbal, stejně jako nedbal **Edenova** (5) varování, aby se ve své přehnané sovětofilské politice, jejímž důsledkem tragedie ČSR byla, neukvapil. Beneš zřejmě nevěřil, že by jeho přítel a velvyslanec u Kremlu mohl ohrozit politické výpočty, které se mu zdály být tak nezvratné, čímž se stalo, že Fierlinger po návratu do Prahy svou rozvratnou činností ve vládě a v sociálně demokratické straně, jejímž byl příslušníkem, pomohl komunistům uchvátit ČSR. Byl to jeden z dalších důsledků Benešovy neústupnosti a autokratičnosti, která byla již před válkou v českých politických kruzích známa a kritizována. Neústupnost nelze ovšem považovat za ctnost, zejména u muže, který má rozhodovat o zahraniční politice státu; a Beneš, opíraje se o autoritu a vliv T. G. Masaryka, rozhodoval o zahraniční politice ČSR téměř nepřetržitě od r. 1916 (t. j. ještě za odboje proti rakousko-uherské monarchii) až do února 1948.

Kromě toho stál Beneš na konci druhé světové války znovu na vrcholu své životní dráhy. Západními spojenci byl znovu uznán za presidenta ČSR, třebaže 5. října 1938 dobrovolně abdikoval (6), byl opět vrchním velitelem třebaže jen malé armády, žil

jako suverén v zámečku Aston Abbots nedaleko Londýna se všemi prerogativy hlavy státu, a obklopen dvorem věrných a oddaných stoupců a spolupracovníků, rozhodoval svrchovaně o politice a cestě, kterou se ČSR, znovu 'osvobozená' bude ubírat. Z jeho 'Pamětí' (7) i z publikací jeho stoupců vyplývá, že požíval důvěry tehdejších západních politiků, které nepřestával ujist'ovat o nutnosti spolupráce se Sovětským svazem a z týchž 'Pamětí' je každému zřejmé, že se plně spoléhal na přízeň sovětské vlády vůči své osobě.

Beneš Sovětům neochvějně věřil

a byl přesvědčen, že pod jejich ochranou bude zabezpečena také čs. demokracie, ona zúžená 'revoluční', nebo spíše **totalitní** demokracie, jak si jí byl v uzavřenosti svého anglického sídla vysnil, bez ohledu na skutečnosti, jako na př. na Stalinův pakt s Hitlerem, na uchwácení baltských států a části Polska v letech 1939-40, zrušení čs. velvyslanectví v Moskvě po Mnichovu, atd. Jalta, se všemi neblahými důsledky, mu v oněch letech nebyla temným příznakem, sloužícím později za omluvu jeho přátelům, které v únoru 1948 nechal tak bezcitně padnout, nýbrž jasnou vidinou, za kterou pevně kráčel.

V březnu 1945 si Beneš ještě zcela jist, že i za nadcházejících moskevských porad půjde vše podle jeho představ. Spoléhal se, že si v Kremlu připravil půdu k příznivému jednání, když tam byl v prosinci 1943, jako první představitel nacisty ovládaných států, a svým podpisem obnovil spojeneckou smlouvu československo-sovětskou z r. 1935.

Dr. Edvard Táborský (8), který jako osobní tajemník provázel Beneše takřka na všech jeho politických cestách, líčí, s jakými projevy přátelství a poctami byl tehdy Beneš v Moskvě přijímán, zatím co se tam s předáky KSČ jednalo jako s nežádoucími cizinci. Táborský o tom píše:

"Jelikož Stalinovým hlavním cílem bylo Beneše oklamat, snažil se všemožně přesvědčit presidenta, že ho ani nenapadá vměšovat se do vnitřních záležitostí ČSR. Nic nemohlo Stalinovi posloužit v jeho plánech lépe, než nápadně vzdalovat Gottwalda a jeho druhy všech politických porad a jednat s nimi jako by byli prostými občany cizí země, kterým Sovětský svaz poskytl dočasné útočiště. Za Benešovy první oficiální návštěvy v hlavním městě Sovětů v prosinci 1943 se Stalin a Molotov ani jednou nezminili o Gottwaldovi, Slánském anebo jiném komunistovi. Kdykoliv byl někdo z Gottwaldovy skupiny pozván k banketu nebo recepci na Benešovu počest,

pak stál jen opodál, zatím co se všechna pozornost soustředovala na Beneše a jeho doprovod. Teprve koncem r. 1944 byli Gottwald a jeho druzi posunuti vpřed a připravování k úloze příštích vládců ČSR . . . V lednu 1945 pokročila jejich průprava tak dalece, že se Stalin v korespondenci s Benešem o osudu Podkarpatské Rusi výslovně zmínil, že o věci diskutoval se 'soudruhem Gottwaldem'." (9)

Táborský píše o oklamání Beneše Stalinem; avšak Beneš se stal obětí především své vlastní nesprávné politické koncepce vůči Sov. svazu (10), datující se od r. 1922, a tuto koncepci propagoval za války kde jen mohl. Pro domo odůvodňoval Beneš svou sovětofilskou politiku strachem před německou expanzí a snahou zabezpečit ČSR. Především však byl k ní veden svým socialistickým přesvědčením, třebaže z jeho 'Paměti' především vyplývá, že marxismus-leninismus nikdy správně nepochopil, domníváje se s tvrdošíjností jeho povaze vlastní, že systém, vládnucí v Sovětském svazu je systémem skutečně socialistickým, s jehož představiteli je možná trvalá dohoda, dokonce i na úkor bolševické dogmatiky. Za typickou pro toto mylné nazírání lze na př. vzít Benešovu představu o utvoření 'socialistického bloku' v poválečné ČSR. Za své návštěvy v Moskvě v r. 1943 nabídl Beneš předákům KSČ 'splnutí všech československých dělnických socialistických stran' (11) za předpokladu, že se komunisté vzdají neodvislosti své strany (!). To bylo tolik, jako nabízet tygrům manikuru a lze si představit překvapení čs. bolševiků nad nabídkou tak naivní.

Benešova radikalisace.

Tato nabídka byla však velmi vážně míněna a ukazuje, jak dalece se Beneš v exilu vzdálil od politické reality. Z jeho 'Paměti' je také zřejmé, jak dalece se Beneš v exilu zradikalisoval, na čemž sice nebyl bez viny mnichovský pakt a následující okupace ČSR nacisty, avšak především zcela chybějící opozice.

Československé, zásadně protikomunistické strany, s výjimkou strany lidové, nebyly v exilové vládě efektivně zastoupeny a předseda poslední řádné čs. vlády, která v Praze resignovala 21. září 1938, dr. Milan Hodža, místopředseda Čs. Republikánské strany, odmítl s Benešem spolupracovat, poněvadž již tehdy spatřoval v jeho prosovětské politice nejvážnější nebezpečí pro ČSR. Hodža tehdy prohlásil:

"Jsou to podstatné věci, v nichž se rozcházejím s dr. Benešem. Jestliže hájíme kontinuitu ČSR, musíme hájit i kon-

tinuitu její demokracie a zahraniční odboj musí být výrazem politického rozvrstvení českého a slovenského národa doma. To znamená, že v odboji nemají dojít k uplatnění jen nebo většinou jen socialisté a centralisté, nýbrž i občanské skupiny. **Nedohodli jsme se ani v názoru na budoucí mezinárodní zabezpečení ČSR. Nejsem ochoten zahrávat si s budoucností republiky. Vidím její nejlepší zabezpečení v trvalé federaci střeoevropských států.**" (12) (Podtrženo autorem.)

Tak jako Hodža byl si však i Beneš vědom neúplnosti londýnské vlády, v jejíž čelo se byl postavil. Věděl, že v ČSR stále ještě existují silné vrstvy národa, které s jeho prosovětskou politikou nikdy nesouhlasily a souhlasit nebudou. Věděl také, že v r. 1935 prosadil svou kandidaturu na prezidentství proti opozici českých občanských stran jen díky rozhodnutí, které v poslední chvíli učinil vůdce slovenské Ludové strany, Msgr. **Andrej Hlinka**. Uvažuje o situaci v ČSR, dospěl Beneš v exilu zřejmě k názoru, že bude třeba nějaké mimořádně mocné akce, která by strhla na jeho stranu i domácí opozici. Za takovou akci považoval patrně vypovězení sudetských Němců.

Radikalizace Benešova socialismu se projevovala zejména v jednání o sudetoněmeckém problému s vůdcem německé sociálně demokratické strany v ČSR, Wenzlem Jakschem, kdy Beneš neustále hovořil o 'velkých revolučních sociálních změnách', o 'revoluční retribuci' a pod. (13) Tak ostré projevy překvapují tím více, že strana Čs. národních socialistů, jejíž byl Beneš představitelem, nikdy nebyla stranou radikální, spíše naopak, jen socialistického zabarvení. (14) Byla to z velké většiny strana státních zaměstnanců, nižších úředníků, řemeslníků a drobných podnikatelů, která v době svého založení v r. 1897 čerpala z revolučních myšlenek ruského anarchisty Michala Bakunina, odpůrce Leninova, které však již dávno pokrýl prach kompromisů.

Takové zintenzivnění Benešova prosovětského směru a jeho radikálně socialistické thèse měly patrně být učiněny utiskovanému národu přijatelnější slibem, že všichni Němci budou vyhnáni z českých zemí a ze Slovenska. Jeho rozhlasové projevy na toto téma, ale zejména obnovení spojenecké smlouvy s SSSR v r. 1943 měly za bezprostřední následek, že se i v Londýně značná část vládní emigrace orientovala ostře doleva. Kurs komunistů byl na trvalém vzestupu. Socialističtí předáci se bratřili s předáky komunistickými, kteří tehdy žili v Londýně, (Václav Nosek, Vlado Clementis, Anežka Hodinová-Spurná, Riša Spurný, Vilém Nový, a j.), podnikala se společná přednášková turné na téma "spolupráce", jako byl na př. zájezd do USA podniknutý společně komunistickým poslancem Jozefem Valo, a pozdějším politickým jednatelem Čs. národně socialistické strany Juliem Firtem, a pod.

Komunistická infiltrace čs. vlády

se tedy nezačala až po skončení války v Praze, jak by se bylo možno domnívat, nýbrž ještě za války. Úřady čs. vlády v Londýně se staly školou kádrů příštích spolehlivých komunistických státních úředníků, kterých měla KSČ po puči v únoru 1948 tak velký nedostatek. Svědectví o tom podává Táborský (15), který píše:

“Loyalita byla pochopitelně největší starostí komunistů (po puči). V předválečné ČSR nesměli být komunisté, fašisté, nebo nacisté přijímáni do státních služeb. A tak jedinými členy KSČ, kterým se podařilo získat zkušenosti ve státní správě před rokem 1945, bylo těch poměrně málo komunistů, kteří během války pracovali v úřadech čs. vlády v exilu. V době od r. 1945 do r. 1948 značná část předválečných státních úředníků vstoupila do KSČ, zejména úředníci zaměstnaní v ministerstvech ovládaných komunistickými ministry.”

Táborský píše o malém počtu komunistů v úřadech čs. exilové vlády v Londýně. K tomu je nutno podotknout, že se ke komunistům ihned po návratu do ČSR přidala také značná část úředníků, kteří se v Londýně až do konce války vydávali za loyální stoupence Benešovy vlády nebo strany. Mezi tyto disidenty náleželi Jiří Hronek, František Feigel, Jiří Mucha a mnozí jiní, kteří byli za obrat ve smýšlení odměněni významnými místy v různých komunisty ovládaných ministerstvech nebo institucích. Tak na př. Jiří Hronek, považovaný ještě před válkou za přesvědčeného národního socialistu, byl po návratu do Prahy v r. 1945 jmenován nejprve šéfem rozhlasového zpravodajství a po únorovém puči dokonce šéfem veškerého tiskového zpravodajství.

Nejpronikavější infiltraci byla však čs. exilová vláda podrobena za březnových jednání v r. 1945 v Moskvě. Tehdy se zdálo, že českoslovenští politikové v Benešově vládě zapomněli, nebo chtěli zapomenout, s kým mají v osobě generálního tajemníka KSČ Klementa Gottwalda co činit. A přece to byl sám Gottwald, který 21. prosince 1929 prohlásil v Čs. Národním Shromáždění na adresu všech nekomunistických stran:

“Tvrdíte o nás, že štveme, rušíme váš klid a porušujeme zákony; ano, my zákony porušujeme. O tento kapitalistický stát nemáme zásluhu a styděli bychom se, kdybychom o váš kapitalistický stát měli mít zásluhu. Tvrdíte o nás, že jsme pod komandem Moskvy, a že si tam chodíme pro rozum . . . Ano, naším nejvyšším revolučním štábem je Moskva a my se chodíme do Moskvy učit! A víte co? My se chodíme od ruských bolševiků učit, jak vám zakroutíme krkem. V tom

neuhneme ani o krok. Budeme rozkládat tento kapitalistický stát až do jeho úplného zničení." (16)

Tak mluvil Gottwald v prosinci 1929.

(Po přeletu z Teheranu do Moskvy vítal členy čs. exilové vlády na moskevském letišti také Klement Gottwald. Na toto uvítání si vzpomenu dr. Prokop Drtina, pozdější ministr spravedlnosti v Gottwaldově vládě, když Gottwaldovi 23. listopadu 1946 gratuloval k 50. narozeninám. V telegramu líčil, jak tehdy na moskevském letišti "cítil z jeho (Gottwaldových) gest, ze střídmosti, ba skoro skouposti jeho slov, z jeho pohledu, jak mě a nás ostatní 'londýnské' přímo ohmatává . . ." (17) Jistě příznačná vzpomínka!)

Moskevská jednání.

V březnu 1945 v Moskvě překvapil týž Gottwald dr. Beneše, když mu byl předložil návrh na sestavu příští vlády t.zv. "Národní fronty", který byl výrazem obratu v celkové světové situaci. Sovětský svaz stál na prahu vítězství a nevyjednával více prostřednictvím čs. komunistů, nýbrž diktoval.

Ukázala se pravdivost závěru, k němuž Táborský po letech dospěl, (18) že "Stalin neměl více o Beneše zájem. Když byl splnil úlohu, přidělenou mu Moskvou, dokázat, jak korektně jednají Sověty s nekomunisty, kteří nechovají nepřátelství vůči SSSR, prezident Beneš pozbyl (už) v r. 1944 pro Moskvu veškerý význam."

A Táborský, který se březnových jednání o vytvoření nové čs. vlády zúčastnil, píše dále:

"Gottwald a jeho soudruzi jednání zcela ovládali, využívajíce obrovských psychologických a politických výhod, které jim plynuly z přítomnosti Rudé armády v ČSR a ze zřejmé podpory jejich věci sovětskou vládou. Když delegáti ostatních čs. politických stran přibýli do Moskvy, komunističtí předáci jim předložili rozmnožené 32 - stránkové sešity, obsahující úplný 'Program vlády Národní fronty Čechů a Slováků' (publikovaný 5. dubna 1945 v Košicích a později nazývaný 'Košický vládní program', poz.pis.)."

"Komunističtí funkcionáři postavili své budoucí partnery před hotovou listinu nové čs. vlády s ministerstvy pokusmo rozdělenými mezi různé politické skupiny."

"Za ministerského předsedu určili svého nohšleda, sociálního demokrata Zdeňka Fierlingera (který byl po návratu do Prahy sociálně demokratické straně vnucen za předsedu,

neboť v oné době byl i ve stranické veřejnosti neznámým člověkem, poz.pis.), ujist'ující své partnery, aniž by brvou hnuli, jak nesobecké je od nich, že tuto vrcholnou státní funkci nežadají pro komunistu (!). Za podmínku své účasti ve vládě kladli dále přidělení ministerstva vnitra, ovládajícího policejní aparát a veškerou vnitřní správu státu . . . Zajistili si také ministerstvo Národní obrany, v jehož čelo postavili svého kolaboranta, velitele čs. vojenských jednotek v SSSR, Ludvíka Svobodu, když z něho, do oné doby neznámého plukovníka, uměle vytvořili takřka legendárního hrdinu. Další dva kovani komunisté se stali ministry informací a osvěty, čímž KSČ ovládla všechny komunikační prostředky i kontrolu myslí."

"Jiný oddaný komunist, Slovák Julius Ďuriš, byl jmenován čs. ministrem zemědělství s úkolem budovat posíci komunistické strany mezi zemědělci rozdělením nesmírných ploch půdy (odhadovaných na 1,600,000 hektarů, poz.pis.), jež byla zkonfiskována vypuzeným sudetským Němcům (a Mad'arům, poz.pis.)"

(Tato půda byla uchazečům přidělována zvláštními dekrety, které zpočátku Ďuriš slavnostně a osobně rozdával v ministerstvu zemědělství v Praze, avšak za kolektivismace jim byla opět odňata. O přiděl půdy se hlásili především t.zv. 'kovorolníci', t.j. na vesnicích žijící dělníci, nebo železniční zaměstnanci, kteří si zemědělstvím jen přivydělávali. Skuteční zemědělci, navzdory komunistické agitaci, tuto akci ignorovali. Na Slovensku se provádění této pozemkové lžireformy ujal člen Sboru povereníků za Slovenskou stranu demokratickou. Po útěku z ČSR dostal v r. 1951 místo vedoucího zemědělského odborníka v RFE v Mnichově. Poz.pis.)

"Jiný komunist byl nasazen jako zástupce ministra do ministerstva zahraničních věcí ke kontrole počínání nekomunistického ministra zahraničí Jana Masaryka. A konečně prosadili komunisté uznání dvou (!) komunistických stran v ČSR, t.j. české a slovenské, a zajistili si tak dvě křesla náměstků předsedy vlády pro vůdce těchto **domněle samostatných** organizací. Tak se stalo, že komunisté, ačkoliv obdrželi pouze osm z celkového počtu pětadvaceti ministerských křesel, získali v nové vládě, s výjimkou ministerstva spravedlnosti všechny klíčové posíce pro nadcházející bitvu o tělo a duši československého lidu." Potud Táborský.

Benešovi chyběla diplomatická intuice k pochopení, že Stalin, jak Táborský ve své knize 'Communism in Czechoslovakia' potvrzuje, musil tehdy stále ještě brát zřetel na západní spojence, a dal k této vládní listině souhlas v nesplněné naději, že se mu později podaří ji změnit.

Zákaz oposice.

V Moskvě bylo také dohodnuto, že v českých zemích bude zakázáno znovuvytvoření Čs. strany republikánské (zemědělské), která bývala v ČSR vždy nejsilnější, dále strany živnostenské a národně demokratické. Všechny tyto strany byly jedním dechem paušálně obviněny z fašistických tendencí a ze spolupráce s nacisty (19), ačkoliv za prvé Benešovy návštěvy v Moskvě si předáci KSC ještě nebyli jisti, zdali stranu republikánskou potlačí (20). (Zmíněné tři strany, které, jako všechny ostatní československé politické strany, přestaly po okupaci ČSR dne 15. března 1939 existovat, se v r. 1935 postavily proti Benešově kandidatuře na prezidentství.)

Toto frapantně nedemokratické a politicky osudné rozhodnutí, které zrcadlilo Benešovy egotistické úvahy o omezení počtu politických stran ve znovuosvobozeném Československu (21), nebylo dosud žádným komentátorem jeho politické činnosti náležitě zhodnoceno, třebaže se velmi brzy ukázalo, že právě jím bylo Československo připraveno o nejspolehlivější pilíře své neodvislosti. (Výjimku činí politická studie Kurta Glasera, mimořádného profesora Southern Illinois University, 'Czechoslovakia — A Critical History', The Caxton Printers Ltd., Caldwell, Idaho, 1961, která však, i jinak příliš jednostranně zaměřená, se tohoto bodu košického programu jen letmo dotýká.)

Hubert Ripka, který v oné době dlel v Londýně, napsal později o výsledku moskevských jednání, že

"ve stínu Kremlo obdrželi komunisté (a pokud jde o zákaz jemu nepohodlných politických stran také Beneš, poz. pis.) takřka všechno, oč žádali . . . (komunisté) v souhlase se svými plány a vyčkávajíc dne, kdy se stanou jedinými vládci, vytvořili v Moskvě podmínky, které jim zajišťovaly primérní vliv na dění v ČSR po jejím osvobození. Projekty, vypracované exilovou vládou v Londýně, byly jimi zcela ignorovány a demokratičtí ministři, vyjednávajíc s nimi . . . dosáhli v nejlepším případě jen zmírnění některých radikálních bodů, obsažených v komunistických předlohách. Podařilo se jim prosadit do vládního (košického) programu **narážku (!)** na princip parlamentní demokracie a občanská práva, a ještě odstavec, zdůrazňující nezbytnost přátelské spolupráce se západními demokraciemi." (22)

Mnozí Češi i Slováci se domnívají, že Beneš, **zmocněn k tomu pouze svými stoupenci a spolupracovníky**, přijal požadavky komunistů doufaje, že se z této situace v Praze 'vymanévruje'. Avšak kdo četl jeho 'Paměti' ví, že **měl ve Stalina plnou důvěru**

a že věřil všem jeho slibům. Teprve za puče v únoru 1948 rozpoznal, že jím byl od počátku jen klamán. Jeho spolupracovníci, na př. Ripka, doufali naopak od samého začátku jednání, že se jím s pomocí domácích 'odbojářů' v Praze podaří přinutit komunisty k přetvoření vlády, avšak jak se ukázalo, na komunisty 'byli krátkí'. Ti s takovou možností od prvé chvíle počítali a byli na ni připraveni. Posic, kterých v Moskvě získali, využili proti svým slabošským odpůrcům do všech důsledků.

Bezprávní stav.

Když bylo ustavení nové vlády oficiálně oznámeno rozhlasem, zavládl v ČSR všeobecný úžas. Češi, avšak zejména Slováci, kteří prožili hrůzy sovětské okupace v plné síle a déle než Češi, si uvědomili, že jsou zcela vydáni na pospas komunistům. Od chvíle, kdy Národní výbor a 'revoluční' (později 'lidové') soudy zahájily činnost, obyvatelé ČSR poznali, že v republice, kdysi skutečně demokratické, zavládl bezprávní stav. Stále znovu se přesvědčovali, že proti zvlí komunistů a jimi ovládané policie není obrany a že strany, s komunisty spojené v Národní frontě, nejsou s to je ochránit.

Naopak, slyšali předáky těchto stran, dokonce i předáky strany lidové, zdůrazňovat na všech schůzích nezbytnost co nejtěsnější spolupráce se Sovětským svazem a KSČ. Tak na př. na sjezdu Čs. sociálně demokratické strany v r. 1946 prohlášoval předseda strany už jen 'Českých' národních socialistů, dr. Petr Zenkl:

"V celkové souhře všech našich stran má přirozeně zvláštní roli spolupráce stran socialistických . . . Podávám vám jménem své strany upřímně a loyálně ruku k spolupráci na velkém díle národní obnovy, čímž chceme spolu se svými soudruhy komunisty a v rámci celé Národní fronty sloužit svému národu." (podškrtnuto autorem.) (23)

K zmatení myslí přispěl také projev Benešův v Plzni krátce po jeho návratu do ČSR, určený především do řad bývalých příslušníků zakázaných politických stran. Beneš m.j. prohlásil:

"Nemá smyslu a je předem odsouzen k nezdaru každý pokus stavěti se proti tomu, co přichází. To již proto, že v dobách, jaké prožíváme, lid volá po účinných opatřeních proti každé reakci (!). Nemá také smyslu zůstávat stranou velkého dění. Dříve či později musí stejně každý občan jasně projevit, kde stojí a co chce. (!). (24)

Nemenší zmatek zavládl i mezi českou inteligencí, když ve "Svobodných Novinách", deníku, který ji měl objektivně informovat a nikoliv mást, psal šéfredaktor **Ferdinand Peroutka**:

"Nikdy v dějinách nebylo Rusko tak mocné, nikdy ještě nebyly síly socialismu tak mohutně seřazeny. To jest nová epocha dějin. Přesto někteří lidé myslí setrvačně. Ještě se nepodařilo vysvětlit všem nutnost pádu kapitalismu." **Nebo**: "Jsme vyvíjející se socialistický stát . . . V politice není jiné možnosti než přijmout tato nová fakta. Mění se epocha, a kdo toho nechápe, zbloudí a bude chybovat, na politika nesnesitelně chybovat. **Nebo**: "Silný vliv komunistické strany je neodpočítatelná složka našeho veřejného života. Z toho vyplývá ustavičná nutnost vyrovnávat se s tímto činitelem, jako dříve bylo nutno vyrovnávat se s činiteli jinými. Ostatně je poněkud povrchní domýšlet se, že evšecho by se mohlo radikálně změnit, kdyby komunistická strana volby prohrála." **Nebo**: "Mnohokrát jsme již řekli, že u nás je jediný vývoj možný: k socialismu. Pomáhali jsme svou činností tomuto vývoji nebo jsme mu překáželi?" (25)

Peroutka, který tomuto vývoji jistě nepřekážel, měl za nedlouho možnost poučit se, že komunistům nešlo (a nejde) o socialismus, nýbrž o rozšíření moci Kremlu. Avšak podobně sovětofilsky jako on psali a mátlí lid všichni ostatní z Národní fronty, a tak jako Beneš a Zenkl hovořili také všichni ostatní "nekomunisté".

Prosovětské a prokomunistické projevy byly na denním pořádku a obyvatelstvo, pokud bylo jiného názoru (a takových byla převážná většina) nenalézalo věru posily nadějí, že se poměry znovu zdemokratisují, že v zemi znovu zavládne bezpečnost a právní jistota. Naopak, jeho schopnost odporu byla servilními prosovětskými projevy v novinách, na schůzích a ovšem i v rozhlase vytrvale podlamována. Lze se divit, že se lidé stále více báli nejisté budoucnost, jsouce denně vystavováni udavačství a persekuci jen proto, poněvadž kdysi kdesi projevíli nesouhlas s bolševisací země?

V atmosféře teroru a strachu.

Neklid a strach zvyšovala lavina rozsudků t.zv. 'lidových soudů.' Jeden z nich na př. odsoudil na dvacet let do žaláře tehdy šedesátiletého předsedu republikánské strany **Rudolfa Berana**, sotva se byl vrátil z nacistického vězení. (26). Podobné rozsudky nad muži a ženami zřejmě nevinnými roztrpčovaly

nejen příslušníky republikánské strany na venkově, nýbrž všechny, kdož si zachovali právní cit. Takovými rozsudky se zastrašovala veřejnost, šířil se defaitismus a lámaly se charaktery.

Také mezi dělnictvem zavládl neklid; také dělníci, tato ze všech tříd komunisty nejděle a nejvytrvaleji ohlupovaná třída, cítila na sobě pátravý, výhrůžný pohled 'mateřské strany'. V ČSR bylo všeobecně známo, že dělnictvo i za války pracovalo stejně pilně, ne-li pilněji než před válkou. Nezpůsobil to jen strach před trestem za snížený výkon, tedy za domnělou nebo skutečnou sabotáž; dělnictvo bylo nejen terorizováno, nýbrž také soustavně korumpováno nejružnějšími přidělovými výhodami, cigaretami a lihovinami; 'Kraft durch Freude' byla zavedena i v "Protectorátě". Strhnout na sebe tuto "provinilou masu" bylo pro komunisty prací nejméně namáhavou a proti záplavě jejich demagogických slibů byla strana sociálně demokratická bezbranná. Ani urychlené znárodnění bank a průmyslu, provedené právě 28. října 1945 (!) tehdejším sociálně demokratickým ministrem průmyslu, Bohumilem Laušmanem, nezískalo jeho straně ve volbách v květnu 1946 více než 15 proc. hlasů proti 40 proc. hlasů komunistických.

Jak postupovala komunistická infiltrace i mezi státními úředníky, o tom podává výstižný obraz Jan Stránský, který jako poslanec za stranu národně socialistickou měl více než kdo jiný příležitost sledovat komunistické kupování duší. Stránský píše ve své knize "East Wind Over Prague" (27):

"Jeden z úředníků ministerstva spravedlnosti (otec Jana Stránského, prof. dr. Jaroslav Stránský, byl ministrem tohoto resortu v prvé vládě Národní fronty, poz.pis.) byl po mnoha letech služby jmenován přednostou oddělení. Bylo to postavení sice dobré, avšak plat nebyl právě vysoký. Po nějaké době se našemu úředníku dostalo prostřednictvím Zdeňka Fierlingera příležitosti, pracovat v úřadě předsedy vlády. Náš úředník náležel k pravému křídlu sociálně demokratické strany, nenáviděl Fierlingera, avšak tuto příležitost si nechtěl dát ujít. Nové místo bylo lépe placeno, přinášelo časté remunerační mimořádné přiděly cigaret a dvakrát do roka přiděl látek na šaty. Krom toho dostal náš úředník lepší byt a mohl jej vybavit nábytkem lacino získaným ze skladiště majetku zabaveného sudetským Němcům. Po únorovém puči měl náš úředník na vybranou: buď zůstat na novém místě a stát se komunistou, anebo zůstat věrný zásadám a vrátit se na hůře placené místo v ministerstvu spravedlnosti. Náš muž, který po celý život pohrdal a nenáviděl komunisty, byl povahově příliš slabý, než aby se skromně vrátil tam, odkud byl odešel. Dnes se prochází ulicemi Prahy v novém obleku, ale se sklopenou hlavou . . . Avšak — poměry se konsolidují a on počíná hlavu zvedat . . ."

Potud Stránský Jan. Můžeme dodat, že těch slabých bývalo mnoho, že strach, šířený komunisty byl veliký a že — i špatné příklady táhnou.

Zajišťování komunistické moci.

Zde by bylo také na místě podotknout, že kdokoliv chtěl v oné době získat cokoliv, ať již byt, nábytek, pozemek nebo dům po vypuzených Němcích, vůbec něco, co se tehdy přidělovalo, musil se vykázat osvědčením dobrého chování za okupace. **Tato osvědčení vydávalo ministerstvo vnitra prostřednictvím Národních výborů.** Ministerstvo vnitra bylo ovšem řízeno komunisty a proto dostal takové osvědčení nejspíše ten, kdo mohl předložit doporučení místní organizace KSČ nebo jiné komunisty ovládané organizace. Jak vidět, získali komunisté prostřednictvím tohoto resortu daleko více vlivu, než se kdy jejich partneři v Národní frontě domnívali, že jim dávají.

Infiltrace nejružnějších státních úřadů a t. zv. masových organizací byla komunistům umožněna zejména jejich neúměrně silnou posicí ve vládě.

Až do října 1945 vládl v ČSR prezident Beneš a jeho ministři pomoci presidentských dekretů. První Národní shromáždění bylo zvoleno nepřímou, t. j. bylo sestaveno z poslanců, jmenovaných tam politickými stranami, sdruženými v Národní frontě, t. j. stranou komunistickou (českou a slovenskou), národně socialistickou, sociálně demokratickou, lidovou a slovenskou Demokratickou stranou.

Každá z těchto stran byla oprávněna jmenovat čtyřicet poslanců, což činilo 240 'zástupců lidu'; zbývajících šedesát míst bylo určeno pro 'odborníky' a představitele různých zájmových skupin. Jelikož komunisté prosadili v Moskvě uznání dvou 'neodvislých' komunistických stran, získali tak v prozatímním Národním shromáždění celkem 80 míst, a z šedesáti 'odborníků' se k nim ihned přidalo osmnáct. Dosáhli tedy zastoupení daleko vyššího, než kterákoliv jiná strana v Národní frontě zastoupená, téměř třetinu z celkového počtu poslanců. (28)

První "volby".

Prvé t. zv. svobodné a všeobecné volby se konaly až 26. května 1946. Za jakého politického ovzduší probíhaly, o tom svědčí m. j. svědectví Ripkovo, podle něhož vyškrtli komunisté

samovolně z volebních seznamů **250.000 až 300.000 zřejmě protikomunistických voličů** pod záminkou, že jde o lidi, kteří za války kolabovali s nacisty. Ripka tvrdí, že tím komunisté připravili své partnery v NF při nejmenším od deset mandátů. (29). K tomu je ještě třeba podotknout, že mnoho oprávněných voličů pohlíželo na strany v NF zastoupené jako na zrádce národa a že mnozí z nich o zapsání do volebních seznamů ani nestáli.

Nátlak komunistů na voliče, zejména v menších městech a obcích, byl nesmírný. Národně socialistická strana považovala za velký úspěch (kterým se ještě dnes v exilu honosí) že získala 55 mandátů proti 113 komunistickým, zatím co lidovci a sociální demokraté získali pouze 47 a 36 mandátů. Na Slovensku získali komunisté jen 21 mandátů proti 43 Slovenské demokratické strany. V poslední chvíli povolené strany Slobody a Práce, které nemohly již rozvinout širší agitační činnost, dosáhly pouze tří a dvou mandátů.

Po těchto volbách se stal ministerským předsedou Klement Gottwald.

Komunistům se sice podařilo své posice posílit, avšak **ani pod nejhrušším nátlakem** se jim nepodařilo získat očekávanou nadpoloviční většinu. **Tím intenzivněji se věnovali další podvrtné činnosti.**

Od chvíle kdy se válka skončila, zavedli, se souhlasem svých partnerů, sovětské zřízení v samosprávě obecní, okresní a zemské, a soustředili se na infiltraci státní správy a exekutivy. 'Národní správy' byly Národní frontou dosazovány do **všech spolků**, at' již vzdělávacích, kulturních, sociálních, do tělovýchovných organizací, družstev, škol, hospodářských podniků, institucí atd., at' již byly na nejmenší vesnici nebo ve městě. A toto všechno se provádělo za asistence policie a samozřejmě pod 'ochranou' Rudé armády. Krytí Národní frontou měli komunisté všude přistup.

Největší úsilí soustředili však komunisté na uchvácení státní policie a armády. Ripka potvrzuje, že

"ihned po osvobození jsme se setkávali s vytrvalými pokusy komunistického ministerstva vnitra o ovládnutí policie. (Komunisté) pronikli do vyšších i nižších řad a jakmile se jim tam podařilo zakotvit začali zastrašovat obyvatelstvo, používajíce method, které byly v zřejmém rozporu s demokratickými zákony: hrozili zatýkáním a také zatýkali občany, kteří jim oponovali; protahovali policejní vyšetřování než zatčené předvedli před vyšetřujícího soudce; se zatčenými se zacházelo brutálně; policie používala agentů provokatérů; odposlouchávala soukromé telefonické rozhovory; občané, zejména ti, kteří udržovali styky se západem, byli špehováni." (30).

To je ovšem zdrcující doznání jednoho z vedoucích činitelů Národní fronty.

Pokud šlo o armádu, komunisté docílili toho, že důstojníci a poddůstojníci, kteří se vrátili z Anglie nebo ze Středního Východu, byli rozptýleni po bezvýznamných posádkách a ostatní 'nespolehliví', t.j. ti, kteří se nepřihlásili ke komunistické straně a neprošli 'stranickým školením', byli postupně vyřazeni.

Gloriola mizí.

Za svých londýnských rozhovorů s býv. předsedou německé sociálně demokratické strany v ČSR, Wenzlem Jakschem, mluvil Beneš, jak jsme již uvedli, o 'velkých revolučních změnách' a o 'revoluční retribuci'. (31) Avšak to, co se po skončení války v ČSR odehrávalo překonalo možná i jeho vlastní představy 'retribuce'. Při všem svém počínání v exilu se Beneš zřejmě spoléhal na svou autoritu a popularitu doma. Tam však, obklopen dvorem přísluhovačů a přítakávačů, přecenil tehdá obojí. Jeho popularita se omezovala na větší města a klesala s rostoucím vlivem komunistů.

(Již dva týdny po Benešově návratu, po prvých prosovětsky laděných veřejných shromážděních v Praze, řekl jeden sociálně demokratický funkcionář Ripkovi: "Tohle není, oč jsme bojovali. Ve skutečnosti jsme jen změnili nálepku." A Ripka ve své knize podotýká: "Lid byl šťastný, že byl osvobozen od nacistů, avšak bylo to jen podmíněné štěstí. Budoucnost zůstávala nejistá." (32)

Beneš se patrně také spoléhal na své spolupracovníky, stojící v čele stran sdružených s komunisty v NF, a na vděk národa za to, že jej zbavil sudetských Němců. V těchto úvahách však nebral zřetel na skutečnost, že se vracel k národu podlomnému terorem, který Gestapo rozvinulo zejména po atentátu na Heydricha v r. 1942. Ironií osudu byl právě tento atentát zosnován Benešovou vládou v Londýně, které tolik záleželo na tom dokázat, že v ČSR vládne silný protinacistický duch, nelekající se žádných obětí v akcích proti nacistům. Pomsta Gestapa za zabití Heydricha byla krutá a nelítostná. Za persekuce, která následovala, připravilo Gestapo český národ o velkou část jeho duchovní elity a podlomilo jeho vůli odporovat zlu. Vyhlazení Lidic spadá právě do této nejchmurnější doby českého národa.

Těsným spojením s komunisty, avšak především zákazem Republikánské strany si Beneš nadobro znepřátelil zemědělce, tvořící jednu z politicky nejvýznamnějších vrstev v ČSR. Jestliže Ripka píše, že "potlačení agrární strany způsobilo velký zmatek

mezi venkovským obyvatelstvem"(23), pak je to vyslovené podcenění tehdejší situace. Venkovský lid nechtěl o Benešovi ani slyšet, což dokazuje již sama skutečnost, že se řečníci, vyslaní na venkov korteši Národní fronty, pokud mohli vyhýbali Benešovu jménu a kde mohli dovolávali se ve své agitaci pro Benešovu totalitní demokracii památky prvního presidenta T. G. Masaryka, díla zesnulého předsedy Čs. republikánské strany Antonína Švehly a jiných skutečných demokratů z doby první republiky, jejichž jména byla venkovským lidem respektována. A pokud jde o očekávaný vděk za vyhnání sudetských Němců, ono právě umožnilo komunistům část národa zkorumpovat, místo aby se celý národ vděčně sjednotil kolem Benešovy strany národní socialistické. Zemědělce, od začátku vůči komunistickým slibům a přidělovým dekretům krajně nedůvěřivé, se jim sice podařilo ožebračit, avšak nikoliv koupit.

Zaskočení komunisty.

Nesmírnou výhodou komunistů bylo, že vtáhli do Prahy hned v patách Rudé armády, zatím co Beneš a jeho londýnská skupina byli od začátku dubna do poloviny května zdržováni Rusy pod nejrůznějšími záminkami v Košicích a prakticky tam odříznuti od světa. Sovětská vláda nedodržela svůj slib dát Benešovi k dispozici vysílačku, kterou by udržoval spojení s Londýnem a Prahou, a jako kapitola z dobrodružného románu se čte Ripkovo usilí, dostat se telegraficky ve styk s hlavou osvobozeného Československa.(34)

Prvým činem Gottwaldovy skupiny v Praze bylo rozpuštění "Českého Národního Výboru", v němž byli zastoupeni představitelé protinacistického odboje z různých politických stran, a který také vedl pražské povstání.

Ripka a jeho přátelé se domnívali, že právě s pomocí tohoto výboru se jim podaří přimět komunisty k ústupkům, především k změnám ve vládě, na které by se podíleli též někteří 'vybraní' odbojoví pracovníci, jak bylo výboru z Londýna tajně slibováno. Rychlým zásahem komunistů byl tento plán odsouzen k zániku a Ripka resignovaně přiznává, že "komunisté věděli, jak takovému nebezpečí čelit" a že "byli pány situace".(35)

Již tehdy se mohl Beneš přesvědčit, že nebude tak snadné vyhnat komunisty z posic, které v Moskvě dostali, že se to nakonec vůbec nepodaří.

Podvratná činnost komunistů a jejich vytrvalá, bezohledná infiltrace se posléze stala jejich partnerům v NF nesnesitelnou. Nechtěli a ani nemohli dále nečinně přihlížet, jak se zmocňují

stále dalších posic, jak vytvářejí sobě oddané a po zuby ozbrojené policejní sbory, jednou pod záminkou, že musí stíhat 'Banderovce' t.j. příslušníky národní ukrajinské protikomunistické skupiny, jindy zase, že musí chránit české pohraniční kraje proti sudetským Němcům(!). (Tyto motorisované policejní jednotky to také byly, které ve dnech únorové vládní krise obsadily Prahu, poz.pis.)

Všem partnerům v NF bylo také známo, že sekretariáty KSČ slouží straně za skladiště zbraní, kterými byli vyzbrojováni spolehliví straníci a t. zv. partyzáni, jejichž úkolem bylo pomáhat policii v boji proti "reakcionářům" a "podvratným živlům". **Partneři komunistů byli varováni, avšak všechny výstrahy brali na lehkou váhu, anebo si skutečně uvědomovali, že jsou proti komunistickým spiklencům bezmocni.** Tyto strany dostávaly též po dlouhou dobu zprávy o propuštění nekomunistických policistů, jejichž místa komunisté z ministerstva vnitra obsazovali nekvalifikovanými, zato však oddanými bolševiky. Tato podvratná činnost vyvrcholila 13. února 1945.

Toho dne zasedala ministerská rada. Národně socialistický ministr dr. Drtina se zvedl, aby protestoval právě proti stále intenzivnější infiltraci policejních sborů. **Zatím co hovořil, obdrželi národně socialističtí ministři zprávu svého důvěrníka, že se ministerstvo vnitra rozhodlo sesadit osm nekomunistických oblastních policejních důstojníků a nahradit je svými lidmi.** Případ byl o to závažnější, že pouze oblastní důstojníci směli policejním sborům přidělovat zbraně a střelivo. V zápětí požádal min. Drtina ministra vnitra Noska, aby sesazení těchto policejních důstojníků odložil, aby tak vláda měla možnost v klidu rozhodnout o dalším postupu.(36)

Cesta do pasti.

Tímto požadavkem se koaliční partneři dotkli nejcitlivějšího místa v podvratné činnosti, prováděné komunistickou stranou již po léta. **Ani demise dvanácti ministrů, kteří v Gottwaldově vládě reprezentovali stranu národně socialistickou, lidovou a slovenskou Demokratickou stranu, ku které došlo 20. února 1948, nedokázala přimět komunisty, aby se vzdali posic, které již byli v policejních sborech získali.**

Deset let po této události odůvodnil 'historik' KSČ Jindřich Veselý neústupnost vedení KSČ v této otázce jednou větou:

"Komunistická strana se důsledně řídila Leninovou poučkou, že po úspěšně provedené revoluci a po zřízení revoluční vlády spočívá jedna z hlavních úloh v rozbití starého

státního zřízení a jeho nahrazením novým, nově vládnoucí třídě, dělnému lidu oddaným." (37)

V únoru 1945 nešlo o revoluci, nýbrž pouze o přípravu k ní, čehož si však ostatní členové NF zřejmě nebyli vědomi, neboť podali demisi zcela nepřipraveni na nějakou revoluční akci, kterou komunisté začali rozvíjet od chvíle, kdy v ministerské radě narazili na první energicky vznesený požadavek, dotýkající se jejich faktické moci.

Představitelé zmíněných tří politických stran se rozhodli k demisi **po předchozí poradě Zenkla a Ripky s prezidentem Benešem** na pražském hradě 18. února. Byla to demise nepromyšlená a neuvážená, při které se předáci z NF dopustili mnoha chyb, z nichž prvou byla domněnka, že je možné hrát parlamentní hru podle západoevropského vzoru s ozbrojenými a pevně zajištěnými komunisty. Druhou a snad nejzávažnější chybou bylo, že si **'muži 20. února'** nezajistili **závaznou** součinnost sociálních demokratů; a třetí chybou bylo, že **nedokázali zorganizovat ani jedinou významnou veřejnou protikomunistickou demonstraci**, s výjimkou celkem bezmocného průvodu studentů Prahou v době, kdy již na vážný odpor proti komunisty zcela ovládnutým a zastrašeným občanům nebylo pomýšlení.

Stalin intervenuje.

Partneři komunistů nepochopili však nejvýznamnější událost oněch kritických dní; a to přímou politickou intervenci Kremli. Dne 19. února 1948 přibyl do Prahy tehdejší náměstek sovětského ministra zahraničí, **Valerian Zorin**.

Zorin byl až do podzimu 1947 sovětským velvyslancem u čs. vlády a, jak Ripka píše, sledoval vývoj čs. politiky velmi pozorně již od r. 1943. Zorin, zkušený pučista z povolání, se objevoval na scéně ponejvíce tam, kde Sověty počítaly s uchvácením dalších území. Českoslovenští politikové přezdíli Zorinovi "Dozorin", zřejmě **podceňující**, jak je z celého vývoje zřejmé, činnost a posláni profesionála-pučisty Zorina, ačkoliv nechybělo poučných příkladů z nedávné minulosti.

Je nepochopitelné, že Beneš za porad se svými demisionujícími spolupracovníky projevoval až přehnaný strach z možné sovětské vojenské intervence, který tito nesdíleli, zatím co se s nebezpečím **politické** intervence zřejmě vůbec nepočítalo. **Tak se přímo vnucuje závěr, že se demisionující politikové ve své naivitě stále ještě spoléhali na Stalinův slib o nevměšování se do vnitřních záležitostí ČSR**, domnívajíce se, že se vůči Československu zachová ohleduplněji než k Maďarsku, Rumun-

sku, Polsku, atd. (Také na anexi Podkarpatské Rusi Sovětským svazem se docela zapomnělo!) Ale právě události, k nimž došlo v těchto zemích, měly československé politiky přimět k větší ostráživosti vůči svým komunistickým partnerům. Ostatně již ponižující intervence Stalina proti přijetí Marshallova plánu čs. vládou v r. 1947 měla být sama o sobě nejvarovnější výstrahou.

Zorin přijel do Prahy pod záminkou kontroly dodávek sovětské pšenice a projevil také přání zúčastnit se oficiální oslavy, chystané "Společností pro československo-sovětské přátelství" a stanovené na neděli 22. února. Tak se také stalo, a na této oslavě, které se zúčastnil též pražský diplomatický sbor, pronesl Klement Gottwald svou dosud nejostřejší, nejzavilejší řeč proti 'reakci'.

Bylo zřejmé, že Zorin přijel podpořit Gottwalda. Avšak Zorin přijel také proto, aby se 'zkušenou rukou' ujal vedení puče, aby se jako mimořádný zmocněnec Stalinův postaral o úspěšné, plánovitě vyvrcholení této 'revoluce'.

Od Zorinova příchodu nebylo více možné puči zabránit. V pondělí dne 23. února obsadila komunistická policie Prahu.

Slaboštví, ústup a prohra.

Za únorové krise se také projevil význam Fierlingerovy podvratné činnosti ve straně sociálně demokratické v plném rozsahu. Třebaže byl v listopadu 1947 zbaven vedení strany, Fierlinger ji dokázal rozložit a rozleptat, získat pro sebe četné funkcionáře, takže se ministru Václavu Majerovi, poslednímu Benešovi věrnému ministru, nepodařilo získat v Ústředním výboru sociálně demokratické strany většinu pro demisi tří sociálně demokratických ministrů, kteří ještě zůstávali v Gottwaldově vládě.

Tak se stalo, že i když tři politické strany a jejich dvanáct ministrů odstoupilo, disponoval Gottwald stále ještě malou většinou jak v ministerské radě tak i v Národním shromáždění, a podle tehdy platných zákonů nemohl jej Beneš přinutit, aby i on podal demisi a vytvořil vládu novou za podmínek pro své spolupracovníky v NF příznivějších než dotud.

Dr. Vladimír Krajina, generální tajemník strany národně socialistické, se domníval, že Beneš dá v kritické chvíli ministra národní obrany gen. Svobodu zatknout a sám se postaví v čelo armády proti ozbrojeným komunistům. **Krajina se v Benešovi zmýlil.** Beneš byl člověk váhavý, nebojovný, neprůbojný, a lpěl na parlamentních zvyklostech i v boji proti komunistům v Moskvě školeným. Národní socialisté ještě dnes hájí Beneše

prohlašující, že podle ústavy nemohl prezident ČSR učinit žádného právoplatného opatření a nemohl též dávat právoplatných rozkazů armádě bez souhlasu předsedy vlády, která nebyla parlamentem poražena a neunesla se většinou hlasů o své demisi. Při tom zapominají, že tehdy šlo o zbytek svobod celého národa, k čemuž budiž ještě podotknuto, že v parlamentě nemohla být Gottwaldova vláda poražena již proto, poněvadž 23. února předsednictvo Národního shromáždění na přání Gottwaldovo rozhodlo, zasedání stanovené na 24. února odročit!

Ostatně, Beneš nepodnikl nic, ani když komunisté zřejmě porušili ústavu a sáhli k násilí.

Ještě dne 23. února, t.j. v době, kdy komunista zcela otevřeli splavy své demagogie a své arsenály zbraní, kdy již zmobilisovali sobě zcela oddanou pohotovostní policii, rozšířené, ozbrojené závodní milice a obsadili Prahu a jiná větší města, kdy začali vyhazovat z továren a úřadů 'reakcionáře' a 'zrádce lidu', kdy znemožnili tisk novin svých nedávných partnerů a obsadili jejich sekretariáty, ještě v oné době sliboval rozpolcený Beneš svým neschopným přátelům a spolupracovníkům, že jejich demisi nepřijme. Onoho dne se jim však poprvé svěřil, jak hluboce se cítí komunisty oklamán a zklamán.

Ripka (38) si z oné doby zaznamenal slova Benešova, z nichž vychází na jevo, jak tuze (a Titův případ ukázal jak zbytečně) se tehdy nebojovný Beneš obával vojenské intervence Sovětů. Místo aby riskoval konflikt, Beneš ustoupil a — prohrál vše.

Avšak stejně jako Beneš, ani ostatní 'muži 20. února' neměli dosti bojovného ducha; zvykli dát se Benešem vést a jemu přikyvovat, odnaučili se samostatně jednat v rozhodné chvíli. Když později Ripka a po něm Táborský (oba nejbližší Benešovi spolupracovníci) hodnotili ony kritické dny, poznamenal první, jak jinak by se bývala historie vyvíjela, **kdyby** byla válka vypukla již v r. 1938 a Stalin býval neměl možnost dohodnout se s Hitlerem (39); druhý zase litoval, že se Tito odtrhl od Kremle teprve v červnu 1948, tedy až po únorovém puči v ČSR, takže si Gottwald nemohl vzít z jeho počínání příklad. Nebot', dedukuje Táborský (40), **kdyby** se byl býval Gottwald přesvědčil, že je možné prosadit komunismus na Moskvě nezávislý, **byl by mu byl býval Beneš jistě podal pomocnou ruku (!)**. Zdali by ji však byl býval Gottwald v takovém případě potřeboval?

Avšak — at' se v dějinách přihodí cokoliv, pak se tak stane jednou provždy, pak již nelze nic měnit. Hitler uzavřel smlouvu se Stalinem v srpnu 1939; Tito se rozešel s Kremlem v červnu 1948; a Beneš přijal a schválil Gottwaldovou novou vládu a legalisoval tak komunistický puč v ČSR v únoru 1948. Podrobil se Gottwaldovu diktátu aniž vzal sebemenší ohled

na své nejbližší a nejvěrnější spolupracovníky a přátele, kteří jej od 23. února více nespátřili.

Na křesla ministrů, kteří podali demisi, usedli jiní příslušníci stran Národní fronty, kteří byli ochotni dále spolupracovat s komunisty. Jak vidět, neuchránily se ani poslanecké kluby těchto stran před infiltrací. Národní fronta byla 'obrozena' a zachráněna.

Ve dnech následujících po 'vítězství revolučních mas' pokusili se dva bývalí ministři o sebevraždu. Dr. Drtina byl nalezen 27. února těžce zraněn pod okny své vily, a o dva týdny později byl nalezen ministr zahraničí **Jan Masaryk** mrtvý pod okny svého úředního bytu.

Ostatní ministři, jak suše poznamenává Táborský (41), byli v oné době 'bud' na útěku do USA, nebo v komunistických věznicích, do nichž dříve byli posílali své politické odpůrce.

Za zrádce je označili nejen jejich bývalí komunističtí partneři, nýbrž i vedení 'obrozených stran', v jejichž čele ještě před nedávnem stáli.

Následky jejich politiky byly pro celý národ katastrofální. Tisíce nových politických vězňů, statisíce ožebračených zemědělců, statisíce zotročených dělníků, všichni bez právní jistoty, umlčený národ, země přivtělená ke komunistickému imperiu a jím bezohledně hospodářsky vykořisťovaná.

Závěr.

Táborského poznámku k útěku bývalých partnerů komunistů v první Národní frontě je třeba doplnit. Nejen, že všichni našli vlivný azyl ve Spojených státech, oni se tam, díky své exilové zkušenosti, rychle a bezpečně orientovali.

Tak jako v předchozím londýnském, tak i v tomto exilu měli půdu dobře připravenou nejen vlastními diplomatickými a politickými styky z dob "vladařských", nýbrž také posthumáně Benešem, který nikoliv nadarmo neřídil přes třicet let československou zahraniční politiku.

Tak jako se až do kritického února hřáli v paprscích jeho přízně, tak se nyní, po zhroutilí jeho politické koncepce a skonu skrylí ve stínu jeho uměle pěstěné pověsti "skutečného demokrata". A tak, jako v r. 1940 se Benešovi podařilo přesvědčit britskou vládu, že nepřestal být prezidentem, třebaže dobrovolně abdikoval, že však Milan Hodža přestal být ministerským předsedou, poněvadž demisionoval, tak se Juliu Firtovi, Ferdinandu Peroutkovi, Petru Zenklovi a jejich druhům podařilo přepsvědčit vlivné americké občany, že oni jediní jsou oprávněni

hovořit za národ a k národu, poněvadž prý — doslova podle Zenkla — oni byli v poválečné republice nejsilnější protikomunistickou stranou, jim tedy že zůstal mandát k další osvobozovací činnosti! (Že se skutečně protikomunistických československých stran zbavili jejich zákazem a persekucí jejich předáků, o tom se ovšem nikde nezmiňovali.)

Pokud jde o příčiny, které vedly k zotročení Československa Sovětským svazem, hájili se jaltskou konferencí, jejíž důsledky z rozdělení Evropy dodnes zatěžují celý svobodný svět. A jen zasvěcenci vědí, že se výsledek jaltské konference vlastně plně kryl s důslednou propagací Benešovy politické koncepce mezi západními státníky, a že i oni s touto koncepcí, pokud s Benešem vládlí, souhlasili. Benešovi stoupenci vytvořili v Novém Yorku vzájemně se podporující společnost, žárlivě střežící nově získané posice, především v Rozhlasu svobodné Evropy (RFE).

Do exilu se podařilo uniknout nemnoha příslušníkům zásadně protikomunistických stran, v poválečné republice prvou Národní frontou zakázaných. Byli to zcela bezúhonní lidé, kteří neměli nic společného ani s veřejnými popravami, ani s ostudnými událostmi, provázejícími odsun sudetských Němců, ani s rabováním v pohraničí, ani s bratřením se s komunisty. Mnozí z nich naopak pocítili na vlastním těle 'retribuci', prováděnou první Národní frontou.

Na neštěstí neměli tito exulanti z protikomunistického tábora ani hmotných prostředků, ani vkladů v zahraničních bankách, ani vlivných přátel; nebyli připraveni na čistku podle sovětského vzoru, která se v r. 1945 přivalila na ČSR, o událostech po únorovém puči ani nemluvíc; nepočítali nikdy s tak bezmeznou mstivostí, pokračující i v emigraci. A tak se stalo, že byli i v exilu znovu umlčováni, a že o tom, kdo a co bude říkat prostřednictvím RFE pohřbenému národu, rozhodovali a rozhodují jeho hrobaři.

Příslušníci Národní fronty v N. Yorku a v Mnichově věnují část svých fondů na vydávání časopisů, z nichž se však dosud nikdo pravdu o příčinách bolševisace ČSR nedočel. Ostatní krajský tisk je národními socialisty buď silně ovlivněn, nebo rozpačitě mlčí o příčinách naší národní katastrofy. Jen zcela ojedinele se vyskytne neodvislý krajský časopis, který má odvahu říci bývalým partnerům komunistů a jejich starým nebo novým přívržencům pravdu o nenapravitelných, nepředstavitelných chybách, kterých se dopustili, i o jejich zločinech proti lidskosti.

Mluví-li bývalí národní frontisté tak rádi o boji pravdu proti lži komunistů, pak chce tato brožura říci jen pravdu o t. zv. Benešově 'demokracii' a o těch, kteří s ním vládlí v Národní frontě s komunisty. Z pramenů je vidno, že usvědčují sami sebe.

MNICHOV, leden 1963.

Prameny a vysvětlivky.

- 1.) Gen. H. Píka byl po únorovém puči popraven. Fierlinger byl jedním z hlavních svědků komunistické obžaloby, vinící Píku ze špionáže ve prospěch západních mocností.
- 2.) Jan Stránský, v oné době osobní tajemník Msgr. Jana Šrámka, předsedy exilové vlády, ve své knize 'East Wind Over Prague' (str. 195, Random House, New York, 1951) líčí, kterak si Fierlinger ještě jako úředník v ministerstvu zahraničí postavil vilu na pozemku sousedícím se zahradou Benešovy residence v Sezimově Ústí, jen aby byl svému ministru co nejbližší. Místní obyvatelé, vidouce jej tak často v Benešově společnosti, nazývali jej 'miláčkem Páně'.
- 3.) Hubert Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', str. 31, Gollancz, London, 1950.
- 4.) Jan Stránský, 'East Wind', str. 196.
- 5.) Robert Anthony Eden, brit. min. zahraničí v Churchillově vládě 1940-45.
- 6.) Hubert Ripka, 'Munich: Before and After', str. 237, Gollancz, London, 1939.
- 7.) 'Memoirs of Dr. Eduard Beneš', Houghton Mifflin Co., Boston, 1953.
- 8.) Edvard Táborský, 'Communism in Czechoslovakia', str. 11, Princeton University Press, New Jersey, 1961.
- 9.) Podkarpatská Rus byla, navzdory obnovené čs.-sovětské spojenecké smlouvě uznávající předmnichovské hranice ČSR, již v listopadu 1944 anektována Sov. svazem. Stalin i Molotov se odvolali na ochotu Benešovu postoupit Pod. Rus. Sovětům,

- kteřou vyjádřil m.j. v rozhovoru se sovětským velvyslancem Majským v Londýně již 19. září 1939. Viz Beneš: 'Memoirs' na str. 139, a Táborský v U.S. "Journal of Central European Affairs" z července 1953. Čs. prozatímní Nár. shromáždění ratifikovalo 22.11.1945 již hotovou věc, t.j. odstoupení Pod. Rusi Sovětům.
- 10.) Beneš, 'Memoirs', str. 6-7.
 - 13.) Beneš, 'Memoirs', str. 212.
 - 12.) 'Agrární Politika', č. 2-4, New York, 1954.
 - 13.) Beneš, Memoirs', str. 212.
 - 14.) Beneš se připojil k straně národních socialistů v r. 1920. Od r. 1923 byl jejím poslancem a od r. 1925-26 jejím předním funkcionářem. Benešovo působení ve straně vedlo v oněch letech k rozkolu v četných jejích organisacích.
 - 15.) Táborský, 'Communism in Czechoslovakia', str. 218.
 - 16.) Bohumil Laušman, 'Kdo byl vinen?' str. 39, 'Vorwaerts', Wien, 1953.
 - 17.) Laušman, tamtéž, str. 56-57.
 - 18.) Táborský, 'Communism in Czechoslovakia', str. 13 a další.
 - 19.) Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', str. 28.
 - 20.) Beneš, 'Memoirs', str. 271.
 - 21.) Tamtéž, str. 258 a 289.
 - 22.) Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', str. 32.
 - 23.) Laušman, 'Kdo byl vinen', str. 43-44.
 - 24.) Laušman, tamtéž, str. 49.
 - 25.) Ferdinand Peroutka, 'Tak anebo tak', str. 8 a další, Borový, Praha, 1947.
 - 26.) 'Agrární Věstník' z 8. května 1954, Londýn; Rudolf Beran zemřel v komunistickém vězení v Leopoldově 2. března 1954.
 - 27.) Stránský, 'East Wind', str. 183.
 - 28.) Táborský, 'Communism in Czechoslovakia', str. 232.
 - 29.) Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', 46-47.
 - 30.) Ripka, tamtéž, str. 148.
 - 31.) Beneš, 'Memoirs', str. 217 a další.
 - 32.) Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', str. 41.
 - 33.) Ripka, tamtéž, str. 47.
 - 34.) Ripka, tamtéž, str. 34 a další.
 - 35.) Ripka, tamtéž, str. 32.
 - 36.) Ripka, tamtéž, str. 193.
 - 37.) Jindřich Veselý, 'Prag — Februar 1948', str. 94, Dietz, Ost - Berlin.
 - 38.) Ripka, 'Czechoslovakia Enslaved', str. 257.
 - 39.) Ripka, tamtéž, str. 15.
 - 40.) Táborský, 'Communism in Czechoslovakia', str. 101.
 - 41.) Táborský, tamtéž, str. 144.

Vladimír Štědrý: Jak se stalo Československo satelitem
Sovětského Svazu.

Edice: "Etapa" sv. 1.

Vydalo: Sdružení čs. exulantů v Chicagu r. 1963.

● Čtěte

● Předplat'te

● Rozšiřujte

ZPRAVODAJ

měsíčník Sdružení Čsl. exulantů
v Chicagu.

2619 South Lawndale Avenue

Chicago 23, Illinois